

תאריך: 20.8.2023
בתשובה נא לציין: 118757

בפקס: 02-9977374
בדוא"ל: mnz@mgar.co.il
ובמסירה אישית, באמצעות
הקישור הפלסטיני

לכבוד
רס"ן כנגי עבדאללה
רת"ח מעברים ותפר
המינהל האזרחי

המוקד להגנת הפרט

مركز الدفاع عن الفرد

רחוב אבו עוביידה 4
ירושלים 97200
טל. 02.6283555
פקס. 02.6276317

شارع أبو عبيده 4
ألقدس 97200
هاتف. 02. 6283555
فاكس. 02. 6276317

mail@hamoked.org.il
www.hamoked.org.il

שלום רב,

הנדון: התנגדות להחלטתכם להפוך את שער עאנין 214 שבגדר ההפרדה לשער עונתי בג"ץ 2205/23

1. בשם ראש המועצה המקומית עאנין, מר מוחמד עיסא, ת"ז [REDACTED] אנו פונים אליכם בעניין החלטתכם להפוך את שער עאנין 214 שבגדר ההפרדה לשער עונתי.
2. יצוין כי החלטה זו לא נמסרה לנו, לא על ידיכם ולא על ידי באי כוחכם מפרקליטות המדינה. זאת על אף שמתברר שהחלטה התקבלה בזמן שהעתירה שהוגשה על ידינו בנושא הסדרי הפתיחה של שער עאנין, ושבעקבותיה התקבלה החלטה הזאת, עוד היתה תלויה ועומדת (בג"ץ 2205/23 **ראש המועצה המקומית עאנין, מוחמד עיסא נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית**). גם בית המשפט לא היה מודע לכך שהחלטה האמורה התקבלה בעוד ההליך מתנהל, כפי שעולה מסעיף 8 לפסק הדין מיום 7.8.2023. על כל פנים, משהובא לידיעתנו כי החלטה זו התקבלה על ידיכם, אנו פונים אליכם ומבקשים שתחזרו בכם מהחלטה אומללה זו, שמנוגדת בבירור גם לדין הבינלאומי וגם לדין הישראלי.
3. כזכור, פנינו אליכם ביום 18.8.2022 בבקשה לשנות את מועדי הפתיחה של שער עאנין 214 שבגדר ההפרדה, כך שהוא ייפתח בכל שבעת ימי השבוע ולפרקי זמן ארוכים יותר. סירבתם לבקשה זו וביום 16.3.2023 הגשנו עתירה בעניין – בג"ץ 2205/23 **ראש המועצה המקומית עאנין, מוחמד עיסא נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית**.
4. ביום 18.4.2023 נשלח לח"מ מכתב מאת פרקליטות המדינה, על פיו "לאחר עיון בעתירה שבכותרת והתייעצות בעניין עם הגורמים הצריכים לעניין, ברצוננו לקיים סיור משותף בשטח על-מנת לאפשר שמיעה בלתי אמצעית של התלונות תוך בחינת העובדות בשטח, במטרה לנסות ולהגיע למתווה פרקטי מוסכם ככל שהדבר יתאפשר".
- העתק המכתב של פרקליטות המדינה מיום 18.4.2023 מצורף ומסומן א.
5. הסיור האמור התקיים ביום 24.5.2023 והובהר בו היטב הצורך בפתיחת השער בכל ימות השבוע ובהרחבת שעות הפתיחה שלו, בהתאם לתיאור העובדתי שהובא בעתירה. במהלך הסיור, נציגי הצבא שאלו את החקלאים מה הם מגדלים באדמות והאם הם מגדלים רק עצי זית. החקלאים השיבו, ראשית, שמדובר באדמות ששייכות להם ושיש להם זכות לגשת לאדמות שלהם כרצונם, ושחשוב להם שזכות זו תכובד ושהם לא יידרשו לתת דין וחשבון על סוג הגידולים כתנאי לכך. בנוסף, מספר חקלאים הסבירו שעד להקמת גדר ההפרדה, הם גידלו מגוון של גידולים

המוקד מודה למאות האנשים והנזיפים בישראל ובעולם התומכים בפעילותו. עיקר המימון מקורו בישויות מדיניות זרות.

נוספים, כגון שעורה, חיטה, עגבניות, בצל, שומשום, מלפפונים, פקוס ועוד, אבל הם נאלצו להפסיק לגדל גידולים כאלה, מכיוון שכבר אין להם אפשרות להעביר מי השקיה לאדמותיהם, אין להם גישה נוחה לאדמות ולא תמיד ניתנים להם היתרים.

6. אולם, לאחר הסיור, ביום 18.7.2023, הוגשה תגובה מקדמית מטעמכם, בה נמסר כי לא רק שאתם מסרבים לבקשתנו להרחבת זמני הפתיחה של שער עאנין, אלא בכוונתכם להפוך את שער עאנין לשער עונתי, כך שהוא לא ייפתח כמעט בכלל.

7. הגשנו תגובה לתגובה המקדמית ביום 1.8.2023. התגובה מבהירה מדוע החלטתכם על הפיכת שער עאנין לשער עונתי אינה מבוססת מבחינה עובדתית וגם אינה יכולה לעמוד מבחינה משפטית, בהיותה מנוגדת לפסיקה. אנו חוזרים על האמור בתגובה זו. בנוסף, אנו חוזרים ומפנים לעתירה, שם מובהרת הבעייתיות הרבה שבאי פתיחת שער עאנין על בסיס יומיומי, והדברים הם קל וחומר עתה, כאשר הסדרי הפתיחה של שער זה הוחמרו עוד יותר, ובאופן קיצוני.

העתק מתגובת העותרים מיום 1.8.2023 מצורף ומסומן ב.

8. בנוסף, ראש המועצה המקומית עאנין, מר מוחמד עיסא, מסר כי הפיכת שער עאנין לשער עונתי צפויה להביא לירידה משמעותית בהיקף הכניסה של חקלאי עאנין למרחב התפר ובטיפולם באדמותיהם, בשל הקשיים המשמעותיים והעלויות הגבוהות של ההגעה לאדמות עאנין דרך מחסום ברטעה, שפורטו בעתירה. קשיי הנגישות המשמעותיים הנכפים על חקלאי עאנין גם יפגעו במוטיבציה שלהם להמשיך להגיע לאדמותיהם, כאשר לא תהיה כל אלטרנטיבה שתאפשר להם לגשת לאדמות בתנאים סבירים, אפילו לא פעמיים בשבוע בלבד, כפי שהיה עד עתה. ככל שהחקלאים יגיעו לאדמותיהם בתדירות נמוכה יותר, כך ייגרם נזק גדול יותר לעצים, לאדמות וליבול. לא ניתן להשוות בין תנובתם של עצי זית המעובדים באופן קבוע ואינטנסיבי לבין תנובתם של עצי זית שאינם מעובדים אלא בזמן המסיק והחריש. אין ספק שהחלטתכם תפגע בצורה קשה ביותר בחקלאות באזור ובקשר של בעלי האדמות לאדמותיהם שמעבר לגדר ההפרדה.

9. בשנים האחרונות אף משתוללות שריפות באדמות עאנין שבמרחב התפר בכל קיץ ונגרם נזק גדול לאדמות. מר עיסא הדגיש כי חשוב מאוד לנקות את האדמות, לרסס את העשבים ולנקש את הקוצים והעשבים היבשים, על מנת למנוע שריפות באדמות. הוא ציין שבשריפות שהתחוללו באדמות בשנים האחרונות, ניתן היה לראות שהחלקות שעובדו באופן קבוע, והיו חרושות ונקיות מקוצים, נפגעו הרבה פחות מאשר החלקות שעובדו במידה פחותה. ההכבדות הקשות על נגישותם של תושבי עאנין לאדמותיהם שבמרחב התפר, ומניעת המעבר של החקלאים בשער עאנין למעט בתקופת המסיק והחריש, צפויות להביא לכך שהאדמות החקלאיות של הכפר יהיו מלאות בקוצים, והדבר יגביר עוד יותר את הסכנה לשריפות קשות ובלתי נשלטות באזורים אלו.

10. כמו כן, בכפר עין אלסהלה, שבשטח ישראל, יש חווה גדולה ובה יש עדר פרות. בעל החווה מנצל את היעדרותם של חקלאי עאנין מאדמותיהם שבמרחב התפר ומוציא את עדר הפרות שלו למרעה באדמות עאנין, כאשר לבעלי האדמות אין אפשרות להגיע לאדמותיהם ולגרש את הפרות. הפיכת שער עאנין לשער עונתי רק תגביר את תופעת הסגת הגבול וגרימת הנזקים לאדמות ולעצים שבבעלות תושבי עאנין ואף תאפשר השתלטות של ישראלים על האדמות ונישול של בעלי האדמות, כפי שאתם ודאי מבינים.

11. כאמור לעיל, החלטתכם על הפיכת שער עאנין לשער עונתי עומדת בניגוד גמור לפסיקה. בין פסקי הדין שהחלטתכם מנוגדת להוראותיהם ניתן למנות את בג"ץ 7862/04 אבו דאהר נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון, פ"ד נט (5) 368 (2005), בג"ץ 2056/04 מועצת הכפר בית סוריק ואח' נ' ממשלת ישראל, סעיף 82 (פורסם

בנבו, 30.6.2004), בג"ץ 4825/04 עליאן נ' ראש הממשלה, סעיף 16 (פורסם בנבו, 16.3.2006), בג"ץ 9961/03 המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר נ' ממשלת ישראל (פורסם בנבו, 5.4.2011, להלן: בג"ץ משטר ההיתרים), בג"ץ 6896/18 טעמה נ' המפקד הצבאי בגדה המערבית (פורסם בנבו, 6.3.2022), בג"ץ 1890/03 עיריית בית לחם נ' מדינת ישראל משרד הבטחון (3.2.2005), בג"ץ 3940/92 ג'ראר נ' מפקד אזור יהודה ושומרון, פ"ד מז(3) 298, 305-304 (1993) ובג"ץ 9593/04 מוראר נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון, פ"ד ס"א (1) 844, 863 (2006).

12. בתמצית, הפיכתו של שער עאנין לשער עונתי חוטאת לחובתו של המפקד הצבאי להגן על זכויותיהם של התושבים המוגנים, ובייחוד על זכויותיהם החוקתיות, לרבות הזכות לקניין, הזכות לחופש העיסוק והזכות לחופש תנועה, והיא אף פוגעת בזכויות אלו באופן בלתי מידתי לחלוטין. החלטתכם להפוך את שער עאנין לשער עונתי אינה נדרשת מטעמים ביטחוניים ואף אינה מבוססת על שיקולי ביטחון, ולכן ההחלטה גם אינה מעוגנת באף אחד מתחומי הסמכות של המפקד הצבאי.

13. כמו כן, החלטה זו מהווה הפרה של התחייבויותיכם לפני בית המשפט העליון לצמצם ככל האפשר את הפגיעה של גדר ההפרדה במרקם החיים של התושבים הנפגעים מהגדר ולאפשר לחקלאים שאדמותיהם נכלאו במרחב התפר נגישות סבירה לאדמותיהם – התחייבויות שעליהם ביסס בית המשפט את קביעתו כי הסגירה של מרחב התפר בפני פלסטינים אינה מנוגדת לדין.

14. ספציפית, צוין בבג"ץ משטר ההיתרים כי "בכל הנוגע להסדרי הכניסה למרחב התפר, פירטה המדינה עוד בכתב תשובתה את מערך השערים הקיים בתוואי הגדר בכניסה למרחב התפר, ואת ההסדרים המופעלים על-ידה, אשר נועדו, על-פי הטענה, לסייע ככל הניתן במעבר נוח של התושבים לשטחי מרחב התפר". **האמנם החלטתכם להפוך את שער עאנין לשער עונתי נועדה לסייע ככל הניתן במעבר נוח של התושבים לשטחי מרחב התפר?! ההפך הוא הנכון – מדובר בהחלטה הכי מכבידה והכי פוגענית שאפשר היה לקבל.**

15. לא זו בלבד שהחלטתכם להפוך את שער עאנין לשער עונתי מהווה הפרה של ההתחייבויות שלכם לפני בית המשפט לגבי הסדרי המעבר בגדר ההפרדה, החלטה זו אף חותרת תחת הנימוק שנתן בית המשפט לדחיית העתירות שהוגשו נגד משטר ההיתרים עצמו והיא מציבה בסימן שאלה את עצם החוקיות והחוקתיות של סגירתו של מרחב התפר בפני פלסטינים כיום, לכל הפחות באזור זה (וכזכור, עמדתו של בית הדין הבינלאומי לצדק בהאג היא שגדר ההפרדה מלכתחילה אינה חוקית, והחלטותיכם האחרונות רק מחזקות את המסקנה הזאת).

16. באשר לטענתכם כי ניתן יהיה להגיש בקשות פרטניות לפתיחת השער במועדים נוספים, והבקשות "ייבחנו כמקובל", כבר ראינו את האופן בו טופלו בקשות כאלה שהוגשו לאחר הפיכתו של שער מגן דן לשער עונתי – בפועל כניסת החקלאים לא התאפשרה כלל במתווה הזה והצבא אף סירב לקבל לידי את הבקשות לפתיחת השער. למוקד להגנת הפרט ידוע רק על מקרה אחד בו הצבא הסכים לפתוח את שער מגן דן בהתאם לבקשה פרטנית, וגם באותו המקרה לא התאפשר עיבוד האדמה, אלא החקלאית שעבורה נפתח השער גורשה מאדמתה בתוך זמן קצר. אם בקשותיהם של תושבי עאנין לפתיחת השער במועדים נוספים "ייבחנו כמקובל", פירוש הדבר הוא שאו שהן יידחו, או שהצבא יטען שהבקשות לא התקבלו אצלו ויסרב לקבל אותן לידי ישירות.

17. כמו כן, אתם בעצמכם אומרים בהודעתכם שהשער ייפתח במועדים נוספים רק "ככל שיימצא כי אכן נדרש לפתוח את השער לפרקי הזמן המבוקשים", מה ששוב מותיר את החקלאים תלויים בשיקול דעתכם, וכבר גיליתם דעתכם כי אינכם סבורים שיש צורך בפתיחת השער לצורך הגנה על זכותם של בעלי האדמות לקניין

או לצורך הטיפול באדמותיהם ובעצי הזית שלהם, למעט בעונת המסיק ובעונת
החריש. מדוע, אם כן, שייפתח השער ביתר ימות השנה בהתאם לבקשותיהם
הפרטניות של החקלאים? לא מדובר אלא במילים ריקות, שלא יסייעו כלל
לתושבים הנפגעים מהחלטתכם.

18. על כן, אנו מבקשים שתחזרו בכם מהחלטתכם להפוך את שער עאנין שער עונתי.

19. נבקש שתישלח אלינו תשובה מנומקת בכתב לפנייתנו זו, בהתאם לסעיף 2(א) לחוק
לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958.

בכבוד רב,

תהילה מאיר, עו"ד

לוט:
ייפוי כוח
נספחים א-ב

העתקים:
אל"ם עאסם חאמד, היועץ המשפטי לאזור הגדה המערבית
תא"ל רסאן עליאן, ראש המינהל האזרחי
סגן נדב סבג, קצין פניות הציבור במינהל האזרחי
עו"ד יונתן ברמן ועו"ד יעל קולודני, פרקליטות המדינה